

at vedkommende alligevel har Adgang til Kirkens Goder. Det vil med andre Ord sige, at man med denne Bestemmelse har indført eller vil indføre — for jeg tror ikke, at Folketinget vil vedtage en saadan Bestemmelse — Kirketugt i den allerskrappeste Form. Jeg har intet imod Kirketugt i fri Menighed, tværtimod, jeg mener, den hører hjemme der. Men jeg mener, at det er tvivlsomt i en Sogne-menighed, i hvad Omfang man skal bruge den. Jeg tror, man skal være særdeles varsom med at bruge den der. I hvert Fald bør den dog kun anvendes over for den enkelte Person og saaledes, at den kun bestaar i Udelukkelse fra Nadveren, saa det bliver en rent aandelig Straf, der er Tale om. Men her er der ikke alene Tale om en rent aandelig Straf, her er samtidig Tale om, at vedkommende ikke faar Valgret til Menighedsraadene, at han mister en Ret, som den borgerlige Lovgivning har givet, naar han hælder til et eller andet Kætteri eller af anden Grund anses for ikke at have fuld Adgang til Kirkens Goder. Og her er Tale om en Kirketugt, der ikke alene kommer til at gælde over for enkelte, men som efterhaanden vil komme til at gælde over for flere forskellige paa en Gang. Naar nemlig Biskoppen har afgjort, at den, der har den og den Mening, er en Kætter og ikke har fuld Adgang til Kirkens Goder, saa er det klart, at, i det Stift i det mindste, ville alle Spørgsmaal, som blive indankede for Biskoppen, blive bedømte paa samme Maade, og det bliver derfor ikke enkelte, men hele Rækker af Folk med bestemte Meninger, som man paa den Maade udelukker fra Valgret til Menighedsraadene. Jeg tror ikke, man behøver at have den indgroede Mistillid til Præsterne som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Borgbjerg). Jeg tror ikke heller, man behøver at tillægge dem saadanne skumle Hensigter, som man ofte gør, for at det skal kunne ske, som jeg omtaler, thi Indsigelsen kan komme fra Folk, der handle ud af deres bedste Overbevisning, ikke for at fortrædige nogen, ikke særlig for at berøve dem Valgretten, men fordi de i Overensstemmelse med Ændringsforslaget finde det rigtigt at hævde, at Kætere ikke have den fulde Adgang til Kirkens Goder. Det maa navnlig være svært for det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe) nu at være Forslagsstiller til dette Forslag; thi som de Herrer maaske erindre, holdt det ærede Medlem ved første Behandling en meget grundig Tale om det

Punkt i Forslagets § 4, som jeg for lidt siden omtalte. Det ærede Medlem advarede i de mest indtrængende Ord mod at gøre Adgangen til Nadveren til Betingelse for at faa kirkelig Valgret. Det ærede Medlem gav os en hel Udsigt over Forholdene i alle de europæiske Lande, han gennemgik Forholdene i Norge, Preussen, Sachsen, Baden, Glarus, Neuchâtel og en hel Mængde Steder for at vise os, hvorledes man der søgte at undgaa dette at gøre Adgangen til Nadveren til det, der betingede den kirkelige Valgret. Men trods dette gaar det ærede Medlem fra Kalundborg nu ind paa et Forslag, der gaar langt, langt videre, han vil nu ikke blot udelukke dem, som have søgt at komme til Alters og ere blevne nægtede Adgang, men han vil ogsaa være med til at udelukke dem, som ikke have søgt om at komme til Alters, men om hvem Biskoppen erklærer, at hvis de søgte derom, kunde de ikke komme til Alters, da de ikke havde fuld Adgang til Kirkens Goder. Den højtærede Minister har givet dette Forslag sin Sanktion, og det maa altsaa ogsaa være hans Standpunkt nu, ellers vil jeg antage, at han vilde have foretrukket det oprindelige Forslag i den Henseende. Men endnu maa man spørge: hvorledes er saa egentlig Sammenhængen mellem disse to Valgrets-betingelser; for efter § 4 har man Valgret, naar man ikke udtrykkelig er afvist fra Nadveren, men efter § 5 har man ingen Valgret, hvis man overhovedet kunde afvises. Disse to Ting staa i fuldstændig Modstrid med hinanden, men det har ikke hindret Flertallet i at optage begge Betingelserne, saaledes at ingen Mennesker nogen Sinde vilde kunne finde Rede deri. Saaledes gaar det let, naar man vil prøve paa at tilfredsstille til alle Sider de Ønsker, der komme frem. Der er nogle, der mene, at man bedst holder sammen paa Folkekirken, naar man over for de demokratiske sindede siger: Se, hvor demokratisk det er, her er almindelig Valgret! medens man over for de kirkelige sindede siger: se, der ingen Fare paa Færde, for der er saa stærke Garantier i kirkelig Henseende. Det kan maaske gaa et Øjeblik, men saa snart Tvetydigheden opdages, kan det ikke gaa længer. I Norge har man haft Forslag fremme i lignende Retning som her, men det er man for længst kommen bort fra. I det norske Storting er man ganske paa det rene med, at det ved Lovgivningsforanstaltninger at skabe kirkelige Repræsentationer er, hvad man i Norge kalder „Anstaltmagerier“, og man er endvidere